

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการก่ออาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เข้ามากระทำความผิดและใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งในการฟอกเงิน ด้วยรูปแบบและวิธีการกระทำความผิดที่เปลี่ยนไปจากเดิม สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประเมินว่า มูลค่ารายได้ขององค์กรอาชญากรรมสูงถึงประมาณ 376,000 ล้านบาท ต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 84.12 ของรายได้ของอาชญากรรมทั้งหมด¹ โดยมูลค่ารายได้ดังกล่าวมาจากการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติคิดร้อยละ 27.94 จากจำนวนมูลค่ารายได้ขององค์กรอาชญากรรม

จากมูลค่าความเสียหายดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime – UNTOC) ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 และให้สัตยาบันในอนุสัญญาดังกล่าว เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2556 จึงมีพันธกรณีที่จะต้องป้องกันและปราบปราม สืบสวนและดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด การทุจริตคอร์รัปชัน และการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งฐานความผิดร้ายแรงซึ่งอนุสัญญานี้กำหนดนิยามไว้ว่าเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไปด้วย

นอกจากนี้ ประเทศไทยในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่มต่อต้านการฟอกเงินเอเชียแปซิฟิก (Asia/Pacific Group on Money Laundering หรือ APG) ซึ่งมีภารกิจในการพัฒนาระบบการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน หรือ The Financial Action Task Force Recommendations อีกด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและการฟอกเงิน จึงเป็นภารกิจที่ประเทศไทยต้อง

¹ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2560). *ยุทธศาสตร์การวิจัยของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2560-2564*. หน้า 4.

ปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้ง
ในลักษณะองค์กร

เมื่อพิจารณากรอบความร่วมมือทางกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานระดับสากลเกี่ยวกับการ
ต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งมีขอบเขตการบังคับใช้ในด้านกำกับการป้องกัน การสืบสวนและการ
ดำเนินคดีเกี่ยวกับการฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับ
มาตรฐานสากลตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน หรือ
The Financial Action Task Force Recommendations ที่มีภารกิจในการพัฒนาระบบการป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ซึ่งในปี
พ.ศ. 2559 ประเทศไทยได้รับการประเมินจากคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน
จาก FATF ว่าเป็นประเทศที่มีกรอบกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการ
ต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจ
เพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน The Financial Action Task Force Recommendations เพียง 27 ข้อ
จากทั้งหมด 40 ข้อ² และหนึ่งในข้อบกพร่องจากการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
ของประเทศไทยปี พ.ศ. 2560 คือการที่กฎหมายไทยยังไม่บังคับให้ผู้ประกอบอาชีพบางประเภท
ต้องดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุน
ทางการเงินแก่การก่อการร้าย อาทิ ทนายความ นักบัญชี สำนักงานที่ปรึกษากฎหมายและบัญชี
จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาและวิเคราะห์ถึงความจำเป็นในการนำข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะ
กิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน The Financial Action Task Force Recommendations มาปรับ
ใช้กับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

หากประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความเสี่ยงในการฟอกเงิน จะส่งผลต่อ
ความเชื่อมั่นต่อระบบเศรษฐกิจและการลงทุนในประเทศไทยของนักลงทุนต่างชาติได้ เพื่อหา
มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
และมีให้ขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรมใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งในการฟอกเงินได้สำเร็จ
จึงได้ศึกษาปัญหาการฟอกเงินของขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจากข้อเท็จจริงในคดี
ที่ศาลอาญามีคำพิพากษา โดยศึกษาถึงลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รูปแบบและ
วิธีการการฟอกเงิน ตลอดจนช่องทางทางการเงินออกนอกประเทศ โดยมีผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดและการฟอกเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

² สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2560). *ยุทธศาสตร์การวิจัยของสำนักงานป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2560-2564*. หน้า 4.

ปัจจุบัน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรม ได้แก่ สถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน และผู้ประกอบการอาชีพอื่น ซึ่งมีใช้สถาบันการเงินอีก 10 ประเภท แต่ยังไม่ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม กฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย จึงยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานทางกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ตามข้อเสนอแนะของ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน The Financial Action Task Force Recommendations ที่กำหนดให้นักบัญชีมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม อันจะทำให้มาตรการทางกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของไทยมีประสิทธิภาพ และจะทำให้การปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การฟอกเงินและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการฟอกเงินในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาถึงประเภท รูปแบบการกระทำความผิด และการฟอกเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กับบทบาทและหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านการทำบัญชี การสอบบัญชี การวางระบบบัญชี และด้านการบัญชีภาษีอากร ตลอดจนการให้ความเห็นและรับรองงบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร เพื่อนำมาตรการที่จำเป็นตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน The Financial Action Task Force Recommendations มาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นและเหมาะสมในการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานธุรกรรม ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542
4. เพื่อศึกษาหามาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและการฟอกเงินในประเทศไทย โดยกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในด้านการทำบัญชี การสอบบัญชี การวางระบบบัญชี และด้านการบัญชีภาษีอากร มีหน้าที่รายงานธุรกรรม เช่นเดียวกับสถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน หรือผู้ประกอบการอาชีพอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการเงินอีก 10 ประเภท

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการเงินบางประเภทให้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม แต่ไม่ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานธุรกรรม ซึ่งหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานธุรกรรม ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถรู้ข้อมูลเส้นทางการเงินขององค์กรอาชญากรรม อันจะนำไปสู่การปราบปรามการฟอกเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ ทั้งยังสามารถป้องปรามมิให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติใช้ช่องทางการฟอกเงินในรูปแบบของการทำธุรกิจบังหน้าได้สำเร็จโดยง่าย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาปัญหาการก่ออาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทั้งในระดับสากลในระดับภูมิภาคอาเซียนและปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดและการลักลอบค้ามนุษย์ในประเทศไทย มาตรการทางกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการทำบัญชี การสอบบัญชี การวางระบบบัญชี รวมถึงการแสดงความเห็นและรับรองงบการเงินศึกษาปัญหาการฟอกเงินขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย กฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย เปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายด้านการฟอกเงินของสหราชอาณาจักร นิวซีแลนด์ และมาเลเซีย ซึ่งได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรายงานธุรกรรมที่สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน The Financial Action Task Force Recommendations เพื่อนำมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการฟอกเงินในประเทศไทย และแนวทางดังกล่าวมากำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ให้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูลกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ตำราวิชาการ บทความ เอกสารทางกฎหมาย วิทยานิพนธ์ ข้อมูลออนไลน์ บทสัมภาษณ์ คำพิพากษาศาลฎีกา และคำพิพากษาศาลอาญาเกี่ยวกับ องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุปผล เพื่อหาแนวทางในการเสนอแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ในการกำหนดให้ผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชีมีหน้าที่รายงานธุรกรรมต่อสำนักงาน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ การฟอกเงินของ องค์การอาชญากรรมข้ามชาติและมาตรการในการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการก่อ อาชญากรรมขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

2. เพื่อทราบปัญหาประเภท รูปแบบของการกระทำความผิดขององค์การอาชญากรรมข้าม ชาติ และการฟอกเงินในประเทศไทย บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านการทำบัญชี การสอบบัญชี การวางระบบบัญชี และด้านการบัญชีภาษีอากร ในการทำหน้าที่ดังกล่าว ต่อห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคล ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้าตามประมวล รัษฎากร

3. เพื่อทราบผลการวิเคราะห์ถึงความจำเป็นและเหมาะสมในการกำหนดให้ผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชีในด้านการทำบัญชี การสอบบัญชี การวางระบบบัญชี และด้านการบัญชีภาษีอากร มีหน้าที่รายงานธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

4. เพื่อเสนอมาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและการฟอก เงินในประเทศไทย โดยกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในด้านการทำบัญชี การสอบบัญชี การวางระบบบัญชี และด้านการบัญชีภาษีอากรมีหน้าที่รายงานธุรกรรม เช่นเดียวกับสถาบัน การเงิน สำนักงานที่ดิน หรือผู้ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการเงินอีก 10 ประเภท